

Taalverloedering? Ammehoela!

written by Ruuth Verhoeff
12 maart 2020



Taalnormen zijn complex. Taal evolueert. De zinnen die wij vandaag schrijven, zullen we waarschijnlijk over honderd jaar niet meer schrijven. Als je het leest en begrijpt, dan is dat toch goed? Waarom maken mensen zich dan zo druk over [taalverloedering](#)? Is dat eigenlijk wel terecht?

“Ik ben me boek vergeten maar ik ben niet de enigste, hun hebben het ook gedaan.” Dit zou zo maar een zin kunnen zijn die je als docent tegenkomt binnen je onderwijspraktijken. Los van het feit dat het taaltechnisch niet klopt met de spelregels die we anno 2020 hanteren, begrijp ik wat de leerling bedoelt. Veel mensen vinden deze zin een perfect voorbeeld van taalverloedering. Erger kan haast niet! Ik denk daar anders over: Onze taal is in beweging. Omarm de verandering. Anne Frank gebruikte “[hun](#)” al als onderwerp in haar dagboek en PC Hooft schreef al “[me moeder](#)”.

Niets nieuws

Onlangs was ik op een taalcongres in Amersfoort. De vermakelijke openingspreker was [Marten van der Meulen](#). Hij sprak over taalverloedering en dat het niet een waarneming van de laatste jaren is. Al aan het begin van de jaren vijftig besloot een aantal hoogleraren van de Universiteit van Amsterdam iets te ondernemen tegen de in hun ogen tekortschietende taalbeheersing van de gemiddelde student. In de middeleeuwen waren er ook al signalen dat taal niet altijd perfect was. Een mening die [Schottelius](#) (1612-1672) met veel van zijn tijdgenoten deelde, was dat bestaande talen corrupte vormen van oorspronkelijk perfecte talen waren. Als we nog verder teruggaan, deed [Cicero \(46 BCE\)](#) ook een duid in het zakje: “Vroeger sprak vrijwel iedereen correct. Maar met het verstrijken van de tijd is een zekere taalverloedering ingetreden.” Dus dat er anders met taal wordt omgegaan dan wat de norm is, is iets van alle tijden en niets nieuws.

Cognitieve mechanismen

Waarom denken we dat de taal verloedert? Dat heeft te maken met een aantal cognitieve mechanismen. We focussen vaak op de afwijking, iets wat je zelden ziet dat valt vaker op. Ook heeft de mens te maken met een [negative bias](#), dat houdt in dat ‘foute’ dingen meer opvallen. Voorbeeld: Mensen zijn sneller geneigd de nadruk te leggen negatieve gebeurtenissen dan op positieve gebeurtenissen. En tot slot hebben we ook nog eens te maken met [frequency illusion](#): dat waar je op let dat zie je ook vaker. Voorbeeld: Je hebt net een nieuwe gele trui gekocht en opeens zie je een heleboel mensen ook met een gele trui lopen.

Argument en realiteit

Het argument dat je moet doen wat de regel is, moeten we wat mij betreft altijd proberen na te streven als we schrijven. Maar als na een aantal jaar nu blijkt dat de taalregel wordt ingehaald door de realiteit, dan is het tijd om onze grammatica aan te passen aan datgene wat nu eerder de norm is dan de uitzondering. Als je nu aan honderd leerlingen vraagt wat correct is: “Een heel mooie trui” of “Een hele mooie trui”, dan sluit ik niet uit dat het merendeel voor de tweede optie kiest en dat als normaal beschouwt. Gelukkig wordt dit door Onze Taal tegenwoordig ook als juist beschouwd. De toekomst haalt het verleden in. Ik zeg: Laten we hier

niet al te moeilijk over doen en het accepteren.



Taalverandering

Door de taal op deze manier te bekijken, zie je dat taal variabel is. Taalvariatie is geen taalverloedering. In verschillende situaties is verschillend taalgebruik prima, maar blijf altijd taalbewust. Taalnormen zijn complex en als je dan toch denkt dat het taalverloedering is, dan zou het misschien ook gewoon taalverandering kunnen zijn wat over honderd jaar volledig geaccepteerd is. De regel van vandaag, is de taalfout van morgen. Of is de taalfout van vandaag de regel van morgen?

Dit artikel is afkomstig van [Vernieuwenderwijs.nl](https://www.vernieuwenderwijs.nl).

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.



Vernieuwenderwijs